

Başvuru Numarası : --
Toplantı Tarihi/Sayısı : 9.8.2022/15
Karar Numarası : 2022/557
Başvuran : İ.D
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran; 04.11.2021 tarihli dilekçesinde: “29.12.2020 tarih ve 31349 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in keyfi olarak uygulanmadığını ve gelişim puanıyla ilgili esas ve usullerin belirlenememesi sebebiyle daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkının ihlal edildiğini” iddia etmektedir.

3. Başvuranın iddialarıyla ilgili olarak, hak ihlali iddialarına muhatap Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 05.01.2022 tarihli yazımız ile görüş talep edilmiştir.

4. Akhisar T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, göndermiş olduğu 18.01.2022 tarihli yazılı görüşünde başvuranın iddialarına yanıt verilmiştir. Cevabi yazıda özetle; bahsi geçen hükümlünün ilgili Yönetmelik’in uygulanmamasına ilişkin olarak İdare ve Gözlem Kuruluna dilekçe yazarak Yönetmelik’in uygulanmasını talep ettiği, Kurulun ... tarihli kararıyla ‘Gelişim puanı ile ilgili usul ve esasların salgın sebebiyle belirlenemediği, salgın sonrasında uygulanmaya başlanacağı’ şeklinde karar verdiği, başvuranın daha sonra ... tarihli dilekçesi ile İnfaz Hâkimliğine ve Ağır Ceza Mahkemesine başvurarak bu karara itiraz ettiği, itirazları ‘İdare ve Gözlem Kurulu kararının usul ve yasalara uygun karar verdiği gerekçesi’ ile reddedildiği ifade edilmiştir.

5. Muhataptan alınan yazılı görüş 27.04.2022 tarihli yazımız ile başvurana iletilmiştir. Başvuran 16.05.2022 tarihli yazılı görüşünde iddialarını tekrarlamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı” başlıklı 17’nci maddesinde “*Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz...*” hükmü yer almaktadır.

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

8. Mezkûr Kanun’un 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

9. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca başvuruların, "*inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulması*" gerekmektedir.

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre "*Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenabilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmaktadır. Bu kapsamda özgürlüğünden mahrum bırakılanların ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma yapmış oldukları başvurular incelenmekte ve karara bağlanmaktadır. Bu kapsamda başvuranın iddiaları, muhatap kurum idaresinin yanıtları ve konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

12. Kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür etmesi mümkündür. "Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir" (AYM, Turan Günana, B. Numarası: 2013/3550, 19/11/2014 § 37).

13. Ceza İnfaz Kurumlarında karşılaşılabilecek her işlem ve eylem kötü muamele kapsamına girmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi, bir muamelenin kötü muamele kapsamına girebilmesi için belirli bir asgari şiddet düzeyine ulaşması gerektiğini belirtmektedir. Asgari şiddet düzeyinin her somut olayda ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Belirli bir durumda failin veya mağdurun durumu dikkate alınarak asgari eşiğe ulaşmadığı tespit edilebilecek bir muamele benzer bir durumda yine aynı açılardan değerlendirilmesi neticesinde somut olayın koşullarında asgari eşiği geçtiği yönde değerlendirilebilir.

14. Başvuran 29.12.2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in keyfi olarak uygulanmadığını ve gelişim puanıyla ilgili esas ve usullerin belirlenememesi sebebiyle daha erken açık ceza infaz kurumuna ayrılma hakkının ihlal edildiğini iddia etmektedir.

15. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Açık Ceza İnfaz Kurumları" başlıklı 14'üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre "*Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri sürelerle, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.*"

16. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin "Kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak

hükümlüler” başlıklı 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasını (ç) bendinde, “Terör ve örgütlü suçlardan hükümlü olup, mensup oldukları örgütten ayrıldıkları idare ve gözlem kurulu kararıyla tespit edilenlerin koşulu salıverilme tarihine bir yıldan az süre kalması, şartı aranır.” hükmü yer almaktadır.

17. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 2’nci maddesine göre “Terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına suç işleyenler de terör suçlusuydur.”

18. Başvuran, Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri İle Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik’in uygulamaya konulma ve buna bağlı olarak erken iyileşme durumuna istinaden Açık Ceza İnfaz Kurumuna ayrılma hakkı doğabileceği hususuna atıfta bulunarak yaptığı başvuru İdare ve Gözlem Kurulu tarafından reddedilmiştir. Akabinde İdare ve Gözlem Kurulu kararına karşı Akhisar İnfaz Hâkimliğine itiraz etmiş ve itirazı reddedilmiştir. Başvuran daha sonra Ağır Ceza Mahkemesine başvurarak İnfaz Hakimliği kararına karşı itiraz etmiş, itirazı aynı gerekçelerle reddedilmiştir.

19. Bahsi geçen Yönetmelik kapsamında puan hesaplama aşamasında kullanılacak etkinlikler Covid-19 tedbirleri sebebiyle kısıtlanmış ve bunun doğal sonucu olarak puan hesaplaması yapılamamıştır. 2022 yılı Ocak ayı itibarıyla söz konusu Yönetmelik uygulanmaya başlanmıştır.

20. Başvuranın dosyası incelendiğinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamında ceza aldığı, infaz sürecinde hakkında alınan İdare ve Gözlem Kurulu kararlarına karşı yasal hakkını kullanmış olduğu, başvuranın koşullu salıverilme tarihine 1 yıldan az bir süre kalmadığından açık ceza infaz kurumuna ayrılma bağlamında süre şartını taşımadığı yönünde değerlendirme yapıldığı, bahsi geçen Yönetmelik’in keyfi olarak uygulanmadığına dair iddiasının yerinde olmadığı ve hak ihlali bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLALİ YAPILMADIĞINA,

2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 09.08.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye